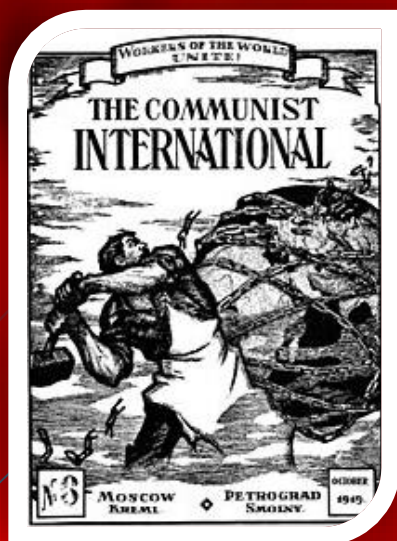

مارس ۱۹۱۹:

بنیان‌گذاری حزب انقلاب جهانی

صدای انترناسیونالیستی

بیش از یک قرن پیش، پس از پیروزی انقلاب اکتبر، امیدی تازه در میان طبقه کارگر جهان شکل گرفت. در آلمان، مجارستان و ایتالیا، طبقه کارگر و نیروهای انقلابی تلاش می کردند تا از الگوی انقلاب اکتبر پیروی کنند و نظام سرمایه داری را سرنگون سازند. در چنین فضایی، با توجه به ورشکستگی انترناسیونال دوم، ضرورت ایجاد یک حزب انقلابی جهانی، انترناسیونال سوم مطرح شد.

در داخل جنبش کمونیستی، اختلاف نظرهایی درباره تأسیس انترناسیونال سوم وجود داشت. حزب کمونیست آلمان و رهبران برجسته ای چون روزا لوکزامبورگ و لئو یوگیش معتقد بودند که تأسیس بین الملل کمونیستی در آن زمان زود هنگام است، زیرا هنوز آگاهی طبقاتی در میان گروه های کارگری به حد کافی نرسیده بود و ایجاد یک حزب جهانی در چنین شرایطی می تواند موجب پیوستن گروه های ضعیف و نامنسجم به مواضع پرولتری و وارد شدن آنها به حزب انقلابی جهانی شود. آنها استدلال می کردند که این امر می تواند به تضعیف و پراکندگی درونی بین الملل کمونیستی منجر گردد. در مقابل، لنین و بلشویک ها بر این باور بودند که زمان اقدام فرا رسیده است و تأسیس حزب انقلابی جهانی می تواند نیرویی قوی برای تقویت احزاب کمونیستی و هماهنگی مبارزات جهانی فراهم کند.

در پاسخ به ملزومات مبارزه طبقاتی، اگر چه بسیار دیر هنگام در مارس ۱۹۱۹ انترناسیونال کمونیستی تأسیس شد تا به مبارزه جهانی پرولتاریا انسجام ببخشد. کنگره اول بین الملل کمونیستی، انترناسیونال سوم را به عنوان نهادی انقلابی با هدف سرنگونی سرمایه داری و

برپایی دیکتاتوری پرولتاریا معرفی کرد. این کنگره بر ضرورت مبارزه طبقاتی تأکید داشت و هرگونه همکاری با احزاب سوسیال‌دموکرات که آنها را «خیانتکار» می‌دانست، رد کرد. با این حال، این تأسیس در شرایطی صورت گرفت که جنبش‌های انقلابی پرولتری در اروپا با چالش‌های زیادی رو به رو بودند. بسیاری از قیام‌ها، از جمله در آلمان و مجارستان، سرکوب شده بودند و انقلابیون، علاوه بر شدت سرکوب‌ها، با مشکلاتی مانند نبود تجربه سیاسی و ضعف در انسجام تشکیلاتی مواجه بودند.

با در نظر گرفتن چالش‌های مطرح شده، انترناسیونال کمونیستی از همان آغاز با مشکلات ساختاری جدی روبه‌رو شد. بسیاری از گروه‌هایی که به آن پیوستند، هنوز به‌طور کامل به اصول کمونیسم پایبند نبودند و فاقد برنامه‌های سیاسی مشخص بودند. این وضعیت موجب شد که انترناسیونال بیشتر بر جذب نیرو تمرکز کند تا تدوین اصول و خط‌مشی‌های روشن، که در نهایت به تشدید اختلافات داخلی انجامید. نبود انسجام و تأکید بر کمیت به جای کیفیت، در طول زمان به یکی از چالش‌های اساسی آن تبدیل شد.

اگرچه انترناسیونال کمونیستی در ابتدا توانست نیروهای انقلابی را گرد هم آورد، اما به دلیل ضعف در برنامه‌ریزی، اختلافات نظری، و از همه مهم‌تر، نفوذ فرصت‌طلبان از یک سو و افول مبارزات طبقاتی جهانی از سوی دیگر، به تدریج تضعیف شد. این کاستی‌ها در نهایت مانع از آن شد که این سازمان به نیرویی منسجم و قدرتمند برای پیشبرد انقلاب جهانی تبدیل شود.

شکست روند انقلاب جهانی و انزوای انقلاب اکبر، زمینه را برای انحطاط انترناسیونال کمونیستی فراهم کرد. هرچند نشانه‌های این فروپاشی از سال ۱۹۲۱ آشکار شده بود، اما با گذر زمان، ضدانقلاب گام به گام پیشروی می‌کرد، درحالی‌که نیروهای انقلابی به تدریج به عقب رانده می‌شدند. نقطه عطف این روند، ششمین کنگره انترناسیونال کمونیستی در اوت ۱۹۲۸ بود؛ جایی که با پذیرش تز ضد مارکسیستی «سوسیالیسم در یک کشور»، همان‌گونه که انترناسیونال دوم با حمایت از جنگ امپریالیستی در ۱۹۱۴ حکم مرگ خود را امضا کرد، انترناسیونال سوم نیز با این خیانت، مرگ خود را اعلام نمود. از آن پس، نه تنها به حیات خود به عنوان یک انترناسیونال خاتمه داد، بلکه برای همیشه به اردوگاه سرمایه‌داری پیوست و به سازمانی ضدکارگری و ضدپرولتری تبدیل شد. از آن زمان، به جای تلاش برای گسترش انقلاب جهانی، به ابزاری در خدمت سیاست خارجی روسیه بدل گشت. سرانجام، در بحبوحه جنگ جهانی دوم، استالین در سال ۱۹۴۳، به منظور جلب رضایت و کسب امتیازات از متحدان جدید غربی خود، این پیکر متعفن (کمینترن) را برای همیشه منحل کرد.

اگرچه انترناسیونال سوم، به نوعی سرنوشتی مشابه انترناسیونال دوم یافت و به انحطاط کشیده شد، قبل از آن که منحل شود، اما تجربه‌ها و درس‌های آن همچنان چراغ راهی برای نبردهای آینده باقی می‌ماند. این انترناسیونال، با تمام اشتباهات و شکست‌هایش، اهمیت سازماندهی بین‌المللی طبقه کارگر را به عنوان ضرورتی انکارناپذیر به اثبات رساند. تاریخ نشان داده است که بدون یک انترناسیونال کمونیستی و یک حزب جهانی، پیروزی

انقلاب جهانی ناممکن خواهد بود. از این رو، وظیفه کمونیست‌های امروز نه تنها نقد و تحلیل انتقادی گذشته، بلکه آماده‌سازی شرایط برای ایجاد انترناسیونال کمونیستی نوین است؛ حزبی جهانی که از تجربیات انترناسیونال‌های گذشته درس گرفته و رهایی طبقه کارگر از سلطه سرمایه‌داری را ممکن سازد.

م جهانگیری

۲۷ اسفند ۱۴۰۳

کانال تلگرام:

<https://t.me/intvoice>

ایمیل:

contact@internationalistvoice.org

وبسایت:

www.internationalistvoice.org

ایکس (توییتر سابق):

https://x.com/int_voice